

Nunarsuarmioqatigiit aningaasarsiorneranni Kalaallit Nunaannut periarfissat ajutoorfiusinnaasullu

Torben M. Andersen

Kalaallit Nunaat nunarsuarmioqatigiit aningaasarsiorneranni – ajutoorfiusinnaasut periarfissallu. Nunarsuarmioqatigiit suliassanik agguaassisarneri, aningaasat, sulisinnaasut, niueqatigiinnermi ilisarnaataasartut.

Aningaasarsiornermut Siunnersuisoqatigiit isumasioqatigiissitsinerat 2020

Aningaasarsiornikkut inissisimaneq

- Ukiuni kingullerni aningaasarsiornikkut pitsaasumik ineriartorneq
 - Isertitat qaffakkiartorput
 - Sulisut amerliartorput
- KISIANNI
 - Namm. Qqart/kommunit aningaasaqarnerat ilungersunarpoq
 - Aaqqiiffigineqanngitsunik ajornartorsiuteqarput
 - Nunap immikkoortui assigiinngiffiusorujussuupput
 - Naligiinngissuseq annertusiartorpoq

Periarfissat unammilligassallu

- Nunarsuarmi naalackersuinermi annerusumik soqutigineqarneq
- Aatsisannut periarfissaqarusunneq/nakkutiginninneq annerusoq
- Piujuartitsinissap eqqumaffigineqarnerulernerera
- Nunarsuup kisatsikkaluttuinnarnera
 - Periarfissat nutaat (Aatsitassarsiorneq, "Sullupaluk")
 - Aalisagaqatigiinnut sunniutai

Aningaasarsiorneq
nammineersornerulersin-
naanermut periarfissat
atorniarlugit qanoq
iliortoqarsinnaava?

Aningaasarsiornikkut imminut napatinneq

- Aningaasarsiornikkut imminut napatinnermut piumasat:
 - Atugarissaarneruneq – atituumik tunngaveqartoq - inuttaasut suliffissaqarneri akissarsiasaqarnerilu
 - Inuiaqatigiinnik atugarissaartunik akilersuinissaq
 - Tapiissutinik nunanit allaneersunik ikinnerusumik pisariaqartitsineq
- Aningaasarsiornikkut amerlanerusunik suliaqalerneq imminermi imminut aningaasarsiornikkut annerusumik nnapatitsilersinnaanngilaq.

Nunat tamalaat aningaasaqarnerannut ilanngunneq

- Imminut pilersorneq – naalakkersuinikkut anguniakkat piviusunngortinniarnerni periusissiaq piviusorsiunngitsoq
- Nunani tamalaani niueqateqarneq pissarissaarnerup annertusinissaanut tunngaviuvoq
 - Suliamik agguaassinerup iluaqutissartai=tunisassiornerulerneq=pissarissaanerulerneq
 - Sanilliusilluni iluaqutinik ineriartortitsineq
 - Niuernermi atugassarititaasut – namminersortut nukittorsarneqarneri
- Sulisussarsiornerup kajuminnarnissaanut pisariaqartut, aningaait, ilisimasaqarneq
 - Namminersortut peqataanerat: niuerfigeqatigiinnermi killegarfiit – Imminut akilersinnaassutsimut piumasat
 - Pisortat peqataanerat: politikkikkut killilersuineq/ soqutigisat

Killissat pingaaruteqartut sumiippat?

- Ilinniartitaaneq
- Nutsertarneq/nunassittarneq
- Piujuartitsisinnaaneq

Maanna pissutsit:

- Suliassat amerlineri

- Aporfissat
- Sulisussanik allamiunik
pisariaqartitsinerup annertusiartornera
/akissarsiat assigiinnginnerisa
annertusiartornerat
- Nunap immikkoortuini assigiinngissutsit
annertusineri

Suliassat aamma sulisut amerlineri

- Suliassanik amingaateqarneq ajornartorsiutaanngilaq, ajornartorsiutaavorli ilinniagaqarsimasunik sulisussaaleqineq!
- Ilinniagaqarneq, suliffissaqartitsineq aamma isumaginninnikkut politikikkut inuit ikiortariallit ikilisarnissaat
 - Aamma isumaginninnermi sullissinerup aqqissuunneqqarnera uani apeqqutaavoq
- Inuussutissarsiotaareersuniit sulisut ilaasa allanut nuutsinneqarsinnaaneri = nioqqutissiorluarnerusinnaanerup annertusinera – aningaasarsionnikkut siuariartuutissaq annertoog
 - Pisortat ingerlatsivinit
 - Aalisarnermit
- Nunap immikkoortuini allanngineq/nalimmassarneq
 - Nunap immikkoortuisa ataasiakkaat inuussutissarsionnikkut periarfissaasa ineriartornissamullu periarfissaasa qulaajarneqarnissaat.
 - Aningaasarsionnikkut namminiileriaartuaarneq unittoortinneqassaaq nunap immikkoortuinut apeqqutit politikikkut isummerfigineqanngippata.

INERNILIINEQ

- Aningaasarsiornikkut namminiileriartornissamut ingerlanissap tunngavigissavaa aningaasarsiornikkut politikimi iliuuseqarneq aamma pingaarnersiuiunerit
- Aningaasarsiornikkut qaffakkiartorerup immini nammineerluni aqqissuussinikkut ajornartorsiutit aqqiiffigisinnaangilai, tapiissutilluunniit ikiliartortinnissaat tunngavilersinnaanagu.
- Pilersaarut ersarisoq pisariaqartinneqarpoq – politikikkut pituttuisoq – isumaqatigiissut atitooq.
- Suut tamarmik pineqarsinnaangillat – pingaarnersiuiineq pisariaqarluinnarpoq!
- Aningaasarsiornikkut politikkip annertuumik oqallisiginissaa
 - Ilinniartitaaneq
 - Atuarfik – pilersaarummiit iliuuseqarnermut
 - Ilinniartitaanerup aqqissuussaananerani ikaarsaariarfiit
 - Suliffissaqartitsiniarnermi aqqissuusseqqinnerit
 - Pisortat ingerlatsivii